

Népdalok az egykori Jósvafői Népdalkör repertoárjából II.

A JHF 2021. évi 46. számában – egy Malomsoki Pálné Jolika nénitől régebben kapott kézirat alapján – megkezdtük az 1981-ben alapított Jósvafői Népdalkör dalainak dokumentálását. A cikksorozat első részében 35 dalt (népdalokat, katonadalokat, nótákat) adtunk közre, s most, az újabb részben szintén 35 dal szövegét és rövid történeti ismertetését mutatjuk be. Az összeállításban (a 36. sorszámától folytatólagosan) a dalok a kezdősor ábécé szerinti sorrendjében szerepelnek, a refréneket félkövér (bold) szedéssel jelöljük. A közismert dalok esetében csak a címet (az első sort) és a rövid történeti ismertetést közöljük, a teljes dalszöveg közreadásától esetükben most is eltekintünk (ezeknél a daloknál az áttekintő listában a cím után ismét csak * jel szerepel).

A cikksorozat két részében közreadott dalok – közöttük a szélesebb körben ismert dalok jósvafői átíratái – összességében jó áttekintést adnak a két évtizedig működött népdalkör dalkincséről. Arról a 70 dalról, amelyekkel (és még továbbiakkal) a helyi és környékbeli rendezvényeken sokszor megörvendeztették a közönséget. S amelyekkel egy alkalommal (1997-ben) még Franciaországba, a Cannes-ban megrendezett Európai Egyesületek Fóruma (Forum des Associations Européennes) rendezvénysorozatára is eljutottak – és zajos sikert arattak!

*A Jósvafői Népdalkör a franciaországi Cannes-ban,
ahol 1997-ben vendégszerepeltek
(Malomsoki Pálné archívumából)*

*A Jósvafői Népdalkör tájházi fellépése az 1999. évi Falunapokon
(Malomsoki Pálné archívumából)*

*A Jósvafői Népdalkör tagjai egyik közeli fellépésük alkalmából
(Malomsoki Pálné archívumából)*

36. Jaj de széles, jaj de hosszú az az út
37. Jaj de szépen harangoznak hajnalban
38. Jaj de szépen harangoznak, megy a kislány misére
39. Jósvafői nagytemető dróttal van kerítve
40. Jósvafői templomkertben tearózsa virággik
41. Jósvafői sudár torony, de magos
42. Jósvafői zöld erdőben nem zörög a falevél
43. Kék szivárvány, kék szivárvány koszorúzza az eget
44. Kicsi a hordócska*
45. Kivicses, kavicsos a mi házunk eleje
46. Látod édesanyám, látod édesanyám, mért szültél a világra*
47. Madárkám, madárkám csacsogó madárkám
48. Már Jósvafő körül van ibolyával
49. Megyen már a hajnalcsillag lefelé*
50. Mikor mentem hazafelé én a magam falujába
51. Mindennek van szeretője, csak énnékem nincsen
52. Nem vagyok szép, csak a szemem fekete
53. Nyílnak, nyílnak a mezei virágok
54. Pirosbarna lány, mikor hozzád jártam
55. Rászállott a, rászállott a vadgalamb a búzára
56. Rózsa, rózsa, százlevelű rózsa
57. Sej, a tari réten
58. Sej, felszállott a kakas a meggyfára
59. Sej, kidúlt a fa mandulástul, ágastul
60. Sej, még a búza, sej, még a búza ki se hányta a fejét
61. Sej-haj, a bogácsi csárda ki van festve
62. Sej-haj, ne feküdj a szénaboglya tövébe
63. Serkenj fel kegyes nép, mosolyog az hajnal
64. Széna van az ólba', a szénatartóba'
65. Szépen úszik a vadkacsa a vízen*
66. Tizenhárom fodor van a szoknyámon*
67. Utca, utca, utca, utca, jósvafői utca
68. Virágos kenderem kiázott a tóban
69. Volt nékem egy szép zsebkendőm, simára volt vasalva
70. Zöld búzában terem a mérges kígyó

36. Jaj de széles, jaj de hosszú az az út

(Viszonylag ismert nóta, amelyet többféle szöveggel is énekelnek. Egy változata a „Körhinta” című, 1956-ban bemutatott, Fábri Zoltán által rendezett magyar filmdrámában is felhangzik, az egyik főszereplő, Soós Imre tolmácsolásában.)

*Jaj de széles, jaj de hosszú az az út,
Amelyen a régi babám elindult.*

*Régi babám térj vissza a hosszú utadról,
Emlékezz a tegnapi esti szavadról.*

*Hosszú útról visszatérni nem lehet,
A szerelmet eltitkolni nem lehet.
A szerelem szélesebb a tenger vizénél,
Árvább vagyok a lehulló levélnél.*

37. Jaj de szépen harangoznak hajnalban

(Katonadal, amelyet a Felvidéken sokfelé – Gömör és Abaúj-Torna vármegyében is – ismertek és énekeltek. Az itt közölt negyedik versszakot leszámítva Kodály Zoltán gyűjtötte 1916-ban a Kassától keletre fekvő Ránkfüredről.)

*Jaj de szépen harangoznak hajnalban,
Most teszem a nyeret kis pej lovamra.
Három napi zab van reá pakolva,
Adj egy csókot, kisangyalom az útra.*

*Csókot nem adhatok huszárgyerekeknek,
Mert a huszár nem igaz szívből szeret.
Hogyha engem igaz szívből szeretne,
Maga mellé a nyeregbe felvenne.*

*Gyenge vagy még kisangyalom a lóra,
Táncol a ló, könnyen leesel róla.
Majd ha egykor én ülök a nyeregbe,
Táncol az föl a csillagos égbe.*

*Kis pej lovam nem szereti a zabot,
Csikó korába' az árpára szokott.
**Barna kislány szoktatta az árpára,
Engem pedig maga mellé az úgyra.***

38. Jaj de szépen harangoznak, megy a kislány misére

(Szélesebb körben, nagyon sokféle szövegváltozatban énekelt népdal. Második versszaka az „Ablakomba' három cserép muskátli” kezdetű dallal azonosítható. A Délvidék – Bánát, Bácska – népdalkincséből is feljegyezték.)

*Jaj de szépen harangoznak, megy a kislány misére,
Összeteszi a két kezét, feltekint a nagy égre.
Én Istenem, add meg nekem, kit igazán szeretek,
Boldog mással úgyse leszek, míg a világon élek.*

*Barna kislány ablakába három cserép muskátli,
Könnyeivel szokta ő azt reggel, este öntözni.*

*Megártott a sok locsolás a muskátli levélnek,
Mindig mondta édesanyám, ne higgyek a legénynek.*

*De én akkor nem hallgattam édesanyám szavára,
Elvette az eszemet a szeretőm csalfasága.
Ráhallgatnék, de most már késő, úgyis minden hiába,
Hullajthatom könnyeimet a bölcső oldalára.*

39. Jósvafői nagytemető dróttal van kerítve

(Magyar népdal, amely – helyi átiratokkal – a Felvidék több pontjáról is ismert. Egy szövegváltozatát a Csallóközből, a Dunaszerdahely közelében fekvő Apácaszakállas községből jegyezték fel: „Szakállosi nagytemető dróttal van kerítve...”)

*Jósvafői nagytemető dróttal van kerítve,
Jaj, de boldog, aki nyugszik benne.
Énnékem is oda van vágyásom,
Meguntam az életemet ezen a világon.*

*Utca, utca, utca, utca, jósvafői utca,
Utoljára megyek végig rajta.
Utoljára megállok egy háznál,
A szerető, zöldre festett rácsos kapujánál.*

40. Jósvafői templomkertben tearózsa virágzik

(A dal eredetére vonatkozóan semmilyen támpontot nem találtunk, s egy-egy fűsört leszámítva hasonló szövegváltozatú népdalt sem sikerült fellelni.)

*Jósvafői templomkertben tearózsa virágzik,
Alatta a kisangyalom levelétől nem ázik.
Gyertek ide pajtásaim, ne hagyjatok sokáig,
Elhervad a tearózsa, nem élek én sokáig.*

*Új a kendőm, delin kendőm simára van vasalva,
A szeretőm, az a csalfa, nem hallgat a szavamra.
Ha nem hallgat, verje meg az égbe' lakó teremő,
Vár énrám a jósvafői gyöngyvirágos temető.*

41. Jósvafői sudár torony, de magos

(Magyar népdal, illetve nóta. Helyi átiratokkal a közeli Áj településtől a távoli Szeged városig számos szövegváltozatban ismert. Szunyog János 1922-ben a Nógrád vármegyei Romhányból gyűjtötte.)

*Jósvafői sudár torony, de magos,
Tetejébe' van egy alma, de piros.*

*Azt az almát kétfelé kell elvágni,
Ha nem szeretsz babám, nem muszáj hozzám járni.*

*Ha nem szeretsz, adjál által egy szökének,
Most van az az idő, könyörög a lány a legénynek.
Ha nem szeretsz, adjál által egy barnának,
Most van az az idő, könyörög a legény a lánynak.*

42. Jósvafői zöld erdőben nem zörög a falevél

(A magyar nyelvterület északi és keleti részén több változatban is ismert népdal, illetve nóta. Az adott települést megidéző első sorral többek között a hevesi Gyöngyöspatáról, a szatmári Tunyogmatolcsról és az erdélyi Kibédről is gyűjtötték.)

*Jósvafői zöld erdőben nem zörög a falevél,
Ne menj arra kisangyalom, a szerelem utolér.
Rózsafára rászállott egy bús gerlice madár, onnan integet,
Szakítsátok, ha bírjátok, százfélé a szívemet.*

*Jósvafői fogadóban mindig rólam beszélnek,
Jó híremet, rossz híremet engedjétek a szélnek.
Jó híremet, rossz híremet engedjétek el a szélnek útjára,
Te meg babám ne hallgassál senkinek a szavára.*

*Jósvafői bíró lánya fekszik fehér ágyába',
Kilenc orvos vizitálja, egy se tudja, mi baja.
Tizedik az édesanyja, gyűjtsa meg a gyertyát, mindjárt meghalok,
Mert az akit én szeretek, maga miatt elhagyott.*

43. Kék szivárvány, kék szivárvány koszorúzza az eget

(A Kárpát-medence legkülönbözőbb részein, több változatban is énekelt népdal. A csallóközi Balonyról és a csongrádi Tápéról is feljegyezték.)

*Kék szivárvány, kék szivárvány koszorúzza az eget,
Eltiltották, eltiltották tőlem a szeretőmet.
De én azért nem átkozlak, a jó Isten áldjon meg,
Könnyeidtől a zsebkendőd soha ne száradjon meg.*

*Csak titokban, csak titokban akartalak szeretni,
De ki kellett, de ki kellett annak világosodni.
Megtudta az édesanyád, hogy én téged szeretlek,
Kitiltatott a faluból, hogy el ne vehesselek.*

44. Kicsi a hordócska*

(Közismert táncdal, Kodály Zoltán 1906-ban gyűjtötte a Nyitra vármegyei Zsérén.)

45. Kivicses, kavicsos a mi házunk eleje

(A Dunántúl, a Felvidék, az Alföld és Erdély térségéből több változatban ismert népdal. Némileg eltérő szöveggel 1933-ban Seemayer Vilmos a Zala vármegyei Zajkon, Kerényi György a Heves vármegyei Bükkszéken gyűjtötte.)

*Kivicses, kavicsos a mi házunk eleje,
Arra jár a babám minden este.
Utánam barna legény ne járkálj,
Sok az én irigyem, sokan haragszanak rám.*

*Vasárnap délután szembe jött rám a babám,
Azt kérdi, miért sáros a csizmám.
Ha sáros, fordulj el és ne nézz rá,
Csak azt mondd galambom, szeretsz-e még igazán.*

*Zöldre van lefestve a mi házunk eleje,
Vadgalamb szállott a tetejére.
Vadgalamb mindig csak azt éneklí,
De boldog az a lány, ki a párját szereti.*

46. Látod édesanyám, látod édesanyám, mért szültél a világra*

(Közismert magyar népdal, a Magyar Televízió 1969-es „Röpülj páva” című műsorának egyik legkedveltebb dala volt. A népdalkör által is énekelt változatot Vargyas Lajos gyűjtötte 1963-ban a Jószafeő szomszédságában fekvő Szilicén.)

47. Madárkám, madárkám csacsogó madárkám

(Más területeken a versszakok fordított sorrendjével, részben más szöveg-változatokkal énekelt népdal. A dallam napjainkban leginkább Bródy János „Ha én rózsza volnék” című szövegével ismert.)

*Madárkám, madárkám csacsogó madárkám,
Csináltak neked aranyból kalitkát.
Aranyból kalitkát, gyémántból ajtaját,
Madárkám, madárkám, csacsogó madárkám.*

*Nem szoktam, nem szoktam kalitkában állni,
Csak szoktam, csak szoktam zöld erdőben jární.
Zöld erdőben jární, fenyőmagot enni,
Fenyőmagot enni, gyöngyharmatot inní.*

*Megkötöm lovamat piros almafához,
Kötöttem szívemet gyenge violámhoz.
Lovamat eloldom, mikor a hold jön fel,
De tőled violám csak a halál old el.*

48. Már Jósvafő körül van ibolyával

(Az egyik leginkább „jósvafői” népdal, de az első sorban a település nevét behelyettesítve más vidékeken – így a nógrádi Karancsberényben, a zempléni Pusztafaluban és a Mezőtúr melletti Kisújszálláson – is éneklük.)

*Már Jósvafő körül van ibolyával,
Gyere rózsám szedd a kötőd aljába.
Lyukas a rózsám kötője, sej-haj a lila,
Kihull belőle a tejes ibolya.*

*A csillagok ha beszélni tudnának,
A lányokról mindent kivallanának.
Kivallanák, ki van fel, se a faluba,
Kivel beszél a rózsám a kapuba.*

49. Megyen már a hajnalcsillag lefelé*

(Közismert népdal, Bartók Béla 1917-ben gyűjtötte a Békés vármegyei Vésztőn.)

50. Mikor mentem hazafelé én a magam falujába

(Valószínűleg a 20. század elejéről származó katonadal, amelyet a Kárpát-medence magyarok területein sokfelé énekeltek. Az első versszak utolsó sorának átíratával – „víg herédi híres lányok”, „Szék városi büszke lányok” – több változata is ismert.)

*Mikor mentem hazafelé én a magam falujába,
Rövidszárú árkász csizmám elmerült a sárba.
Rövidszárú árkász csizmám elmerült a sárba,
Jósvafői híres lányok máma láttok utoljára.*

*A Julcsához, a Marcsához minden este bakák járnak,
A nagysága be-betekint, ugyan mit csinálnak.
Oda ugyan betekinthet, úgyse sokat láthat,
Lefeljebb a baka segít mosogatni a Julcsának.*

51. Mindennek van szeretője, csak énnékem nincsen

(Közismert népdal, a versszakok számát és azok sorrendjét tekintve számos változattal. Az Ortutay Gyula szerkesztette, 2000-ben kiadott „Magyar népdalok” című összeállításban a dal – az itt közölttel megegyező szöveggel – jósvafői gyűjtési helyszínnel szerepel! Egy több versszakos változatát Bartók Béla 1907-ben gyűjtötte a Csík vármegyei Gyergyóalfaluban.)

*Mindennek van szeretője, csak énnékem nincsen,
Kinek kettő, kinek három, nekem egy szem sincsen.
Ha az Isten egyet adna, jaj de megbecsülném,
Kezét-lábát összekötném, a füstre úgy tenném.*

*Kiállították a karót, be is állították,
A lányoknak a javát is mind kiválogatták.
Maradt nékem egy nagy boglyas, mit csináljak véle,
Bondort dugok az orrába, hadd ballagjon véle.*

52. Nem vagyok szép, csak a szemem fekete

(Ismeretlen eredetű, de szélesebb körben ismert népdal, illetve nóta. Újabban leginkább lakodalmas feldolgozásokban bukkan fel.)

*Nem vagyok szép, csak a szemem fekete,
Nem vagyok én az erdőben remete.
Sem remete, sem a fügefának ága,
Én vagyok az, kinek nincs babája.*

*Egy rózsafán megszámloltam száz rózsát,
Mind a százat elküldöm majd tehozzád.
Közepébe belelehelem a lelkemet,
Tépjed össze, ha nem szeretsz engemet.*

53. Nyílnak, nyílnak a mezei virágok

(Ismeretlen eredetű, különböző szövegváltozatokkal ismert és énekelt népdal, illetve nóta. Az első versszakot tekintve megegyező változatát 1966-ban Paulovics Géza és Sztánó Pál gyűjtötte a Heves megyei Fedémesen.)

*Nyílnak, nyílnak a mezei virágok,
Férjhez mentek előlem a lányok.
Nem is maradt a számomra még egy sem,
Kit a szívem, árva szívem szeretne.*

*Mind lehullott a levele a fának,
Kisangyalom sokat jártam utánad.
De hiába, ha nem tudsz megszeretni,
Előbb-utóbb el kell téged feledni.*

54. Pirosbarna lány, mikor hozzád jártam

(Szintén több szövegváltozatban ismert népdal, szerelmi dal. A népdalkör által énekelt szöveghez képest jelentősen eltérő változatban gyűjtötte Lajtha László 1929-ben a Borsod vármegyei Bogácson. Az 1950-es évek utáni időszakból mérsékeltén eltérő változata ismert ugyanakkor a Jászságból, Jászfényszaru községből.)

*Pirosbarna lány, mikor hozzád jártam,
Ablakod előtt de sokat megálltam.
Kérdezd meg a muskátlivirágot,
Hány szép éjszakát töltöttem nálatok.*

*Pirosbarna lány, mikor hozzád jártam,
Ezt a legényt mindég nálad láttam.
De én azért nem vetem szemedre,
Él a jó anyád, juttassa eszedbe.*

55. Rászállott a, rászállott a vadgalamb a búzára

(Pontosan nem ismert eredetű, de meglehetősen elterjedt népdal, illetve nóta. Napjainkban számos nótaelőadó műsorában szerepel.)

*Rászállott a, rászállott a vadgalamb a búzára,
Még azelőtt, még azelőtt rá se néztem a lányra.
De mióta a vadgalamb rászállott,
Elszeretném én az egész világot.*

*Állj meg kislány, barna kislány, beszédem van tevéled,
Azt akarom megkérdezni, szeretsz-e még engemet.
Emlékszel-e a szavaidra, mit mondtál,
Mikor tőlem páros csókot raboltál.*

56. Rózsa, rózsza, százlevelű rózsza

(Pontosan nem ismert eredetű, de vélhetően a 20. század elejéről származó katonadal, illetve nóta. Számos nótáénekes repertoárjában megtalálható.)

*Rózsa, rózsza, százlevelű rózsza,
Bokrétába kötni, de jó vóna.
Hogyha szúrós tövise nem vóna,
Leszakítani százszor könnyebb vóna.*

*Sírhattok már jósvafői lányok,
Három évig engemet nem láttok.
Addig leszek császár katonája,
Hiába fáj a szívetek tája.*

57. Sej, a tari réten

(Magyar népdal, Kodály Zoltán 1923-ban gyűjtötte a Mátra nyugati lábánál, az akkor még Heves vármegyei, ma már Nógrád vármegyéhez tartozó Tar községben.)

*Sej, a tari réten,
Pirosbarna kislány.
Arra megy egy pirosbarna legény,
Leveszi kalapját.*

*Mit csinálsz te kislány,
Pirosbarna kislány.*

*Látod, hogy a víg tari nagy réten,
Szénát gyűjtögettem.*

*Nem való az néked,
Pirosbarna kislány.
Neked csak egy hívős szoba kéne,
Mibe varrogatnál.*

58. Sej, felszállott a kakas a meggyfára

(Magyar népdal, Bartók Béla 1906-ban gyűjtötte a Békés vármegyei Gyulán.)

*Sej, felszállott a kakas a meggyfára,
Kukorékol hajnal hasadtára.
Hajnal hasad, fényes csillag ragyog,
Sej, én még most is a babámnál vagyok.*

*Sej, fõlszállott a kakas az üllõre,
Nem kell nékem senki szeretõje.
Inkább járok térdig a nagy sárba,
Sej, mégsem kell a más megunt babája.*

59. Sej, kidült a fa mandulástul, ágastul

(Szintén több szövegváltozattal ismert népdal. A ma Nógrád vármegyéhez tartozó Tar községben is gyűjtötték, illetve a Vajdaság településein is énekelik.)

*Sej, kidült a fa mandulástul, ágastul,
Haragszik rám a szeretõm anyjostul.
Mit ér nékem a szeretõm anyjának a haragja,
Sej, lány vagyok, de nem a fia bolondja.*

*Sej, kisangyalom, ha meguntál szeretni,
Szabad neked más szeretõt keresni.
Adjon az ég szebbet, jobbat, gazdagabbat nálamnál,
Sej, nékem pedig csak olyat, mint te voltál.*

60. Sej, még a búza, sej, még a búza ki se hányta a fejét

(Szélesebb körben ismert népdal, egy változatát Kerényi György 1933-ban gyűjtötte a Heves vármegyei Bükkészék községben.)

*Sej, még a búza, sej, még a búza ki se hányta a fejét,
Sej, a páros galamb, sej, a páros galamb mind elhordta a fejét.*

*Páros galamb ne hord el a búza kalászát,
Sej, miből süt a, sej, miből süt a kisangyalom pogácsát.*

*Páros galamb ne hord el a búzaszemeket,
Sej, miből süt a, sej, miből süt a kisangyalom kenyeret.*

61. Sej-haj, a bogácsi csárda ki van festve

(A dal eleje megegyezik a közismert „A horgosi csárda ki van festve” kezdetű népdal elejével, de aztán a „Sej, haj, lemegyek az Alföldre aratni” című népdal versszakaival kombinálódik.)

*Sej-haj, a bogácsi csárda ki van festve,
Oda járnak a fiúk minden este.
Haza, fiúk, haza, mert éjjél van,
Sej-haj, a szerelemcsillag az égen van.*

*Sej-haj, lemegyek az Alföldre csikósnak,
Szilaj csikót választok magamnak,
Szilaj csikó, réz a zabolája,
Sej-haj, tied leszek babám nem sokára.*

*Sej-haj, lemegyek az Alföldre aratni,
Elviszem a babám markot szedni,
Nagy a búza, gyöngyharmat az alja,
Sej-haj, elfárad a babám gyöngye karja.*

62. Sej-haj, ne feküdj a szénaboglya tövébe

(Szélesebb körben elterjedt népdal, illetve katonadal. Az első és második versszakot – utóbbit erősen eltérő szöveggel – Ujváry Zoltán az egykori Gömör vármegye területén, a Tornaljától északra fekvő Lévárton gyűjtötte 1973-ban. A dalt a Csallóközben, a Felvidéken, a Dunántúlon és Erdélyben számos szövegváltozattal, többféle versszak-sorrenddel énekelték.)

*Sej-haj, ne feküdj a szénaboglya tövébe,
Körül van az rózsafával ültetve.
Könnyebb volna száz rózsafát levágni,
Sej-haj, mint tetőled kisangyalom elválni.*

*Sej-haj, harmatos a kukorica levele,
Barna kislány ne eredj most közéje.
Vizes leszel, nem tudsz megszáritkozni,
Sej-haj, nehéz tőled kisangyalom elválni.*

*Sej-haj, limbes-lombos a diófa teteje,
Letelik az öreg baka ideje.
Büszkén mondja a jósvafői lányoknak,
Sej-haj, pár napja van már az öreg bakának.*

63. Serkenj fel kegyes nép, mosolyog az hajnal

(Magyar népdal, amelynek dallamát és első versszakát Kodály Zoltán gyűjtötte 1916-ban a Bihar vármegyei Nagyszalontán, Arany János szülőföldjén. A többi versszak egyéb népdalgyűjtésekből való. A népdalkör által énekelt szövegváltozat főleg esküvők alkalmából, az ifjú pár köszöntésére hangzott el.)

*Serkenj fel kegyes nép, mosolyog az hajnal,
Aranyszál tollakkal repdes mint egy angyal.*

*Ingó-bingó zöld fűszál, szépen felöltözik,
Liliom rózsával meg is törülközik.*

*Amennyi fűszál van a tarka mezőben,
Annyi áldás szálljon az ifjú pár fejére.*

64. Széna van az ólba', a szénatartóba'

(Erdély területéről, a Szilágyságból származó népdal. Egyes helyeken a szilágysági Nagydoha községet jelölik meg a dal származási helyeként. Az első versszak – eltérő folytatással – a kalotaszegi csárdások között is szerepel.)

*Széna van az ólba',
A szénatartóba',
Megöllek, megcsókollak,
Sej, a pitarajtóba'.*

*Szeretlek, szeretlek,
Meg ne mondd senkinek,
Míg a templom közepébe',
Sej, össze nem esketnek.*

*Akkor se mondd másnak,
Csak a jó anyádnak,
Annak is csak szép csendesen,
Sej, ne hallja senki sem.*

*Ha nem szeretnélek,
Fel se keresnélek,
Ezt a hosszú sáros utcát,
Sej, nem taposnám érted.*

65. Szépen úszik a vadkacsa a vízen*

(Közismert magyar népdal, Lajtha László 1922-ben gyűjtötte az akkor Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyéhez tartozó – ma Tolna vármegyei – Bogyzislón. A dallamnak számos kisebb-nagyobb eltéréssel énekelt változata van. Lakodalmakban a leggyakrabban énekelt dalok között van.)

66. Tizenhárom fodor van a szoknyámon*

(Közismert, lakodalmakban is gyakran énekelt, új típusú népdal. Bárdos Lajos az 1930-as években gyűjtötte a Pest vármegyei Izsáczgen.)

67. Utca, utca, utca, utca, jósvafői utca

(Valószínűleg a 20. század elejéről származó, az északi országrészben sokfelé ismert katonadal. Az első versszak első sorában az adott település nevét behelyettesítve más borsodi falvakban – így Aszalón, Gagybátorban – is énekelték.)

*Utca, utca, utca, utca, jósvafői utca,
Utoljára megyek végig rajta.
Utoljára megállok egy háznál,
A szeretőm zöldre festett rácsos kapujánál.*

*Nyisd ki babám, nyisd ki babám rácsos kiskapudat,
Nem taposom többé udvarodat.
Vethetsz bele szegfűt, majorannát,
Nem taposom, nem taposom le a gyenge ágát.*

*Nyisd ki babám, zárd be babám rácsos kiskapudat,
Ereszd be a kedves galambodat.
Hadd beszéljek veled utaljára,
Bevonulok katonának babám nem sokára.*

68. Virágos kenderem kiázott a tóban

(Több szövegváltozattal a Felvidékről és Erdélyből is ismert népdal. Az első versszakkal megegyező kezdetű változatát Bartók Béla 1907-ben gyűjtötte a Csik vármegyei Csikjenőfalván.)

*Virágos kenderem kiázott a tóban,
Hogyha már nem szeretsz, mért jössz a fonóba.
Vékony a len szála, el is szakad könnyen,
Hittem a szavadnak, meg is csaltál engem.*

*Kinek van, kinek van, karikagyűrűje,
Annak van, kinek van barna szeretője.
Lám az enyém szóke, cseréljük el véle,
Amivel többet ér, csókot adok érte.
Lám az enyém szóke, cseréljük el véle,
Amivel többet ér, bort fizetek érte.*

69. Volt nékem egy szép zsebkendőm, simára volt vasalva

(Pontosan vagy közelítően ezzel a szöveggel máshonnan egyelőre nem került elő, de részben hasonló dalszövegek ismertek egyes hevesi és nógrádi településekről.)

*Volt nékem egy szép zsebkendőm, simára volt vasalva,
A szeretőm, ki hozzám járt, mindig szerette volna.
De az anyja eltiltotta, ne szeressen engemet,
Adja vissza a zsebkendőm, csalja meg a szívemet.*

*Boldog voltam édesanyám, míg szeretni nem tudtam,
A bánatnak, búbanatnak helyet sehol nem adtam.
De mióta a szeretőm mással éli világát,
Gyöngyvirágos kiskertemből más szedi le a rózsát.*

70. Zöld búzában terem a mérges kígyó

(Magyar népdal, melynek első versszakát Kerényi György 1936-ban gyűjtötte a Tolna vármegyei Sárpilisén. Majdnem azonos szöveggel Erdélyben, Szék községben, illetve az Alföldön, Tápén is énekelték. Egy változata „Zöld erdőben terem a mérges kígyó kezdősorral ismert.)

*Zöld búzában terem a mérges kígyó,
Szép kislyányból van a legénycsábító.
Én istenem, de boldog az, ki csúnya,
Szeretője szívét nem szomorítja.*

*Édesanyám nem tudok elaludni,
Legényt hallok a kapuba beszélni.
Édesanyám eressen ki hozzája,
Fáj a szívem, majd meghalok utána.*

*Ráérsz te még édeslyányom kimenni,
Ráérsz még a legénnyel beszélni.
Tudom anyám, jól tudom, hogy ráérek,
Azt is tudom, hogy nem sokáig élek.*

*Kék virággal virágozik a temető,
Ritka már az igaz szívű szerető.
Olyan ritka, mint a fehér holló,
Szeretőnek minden kislyány nem való.*

Ismételten köszönet Kontra Piroskának és Dapsy Évának, akik részben a dalszövegek, részben a dalok történeti háttéréről írt rövid ismertető-áttekintő szövegek ellenőrzésével segítették a közzétételt!

Szomorad Ferenc